

Z a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 45. Zettortdeenâ 9tâ Nowember 1850.

No Birschumuischas.

Ea pirma seema ar putteneem un seemas zellu jau pagahjusi. Leetus lihst ikdeenâs un uppi-tes irr pahrppluddufchas muhsu plawas kâ pawassarâ, seena laudses un schuhnis uhdeni stahw; arri Daugawa pahrpilna irr. Muhsu meschôs dauds kohki un sarri irr falausti zaur leddusleetu, kas wissu kâ ar beesu kaschoku ap-wilke. Muhsu mallâ wehdera fehrge un garais kahsis irr nonahwejuschi dauds zilweku un ihpaschi dauds behrnu. Taggad schahs fehr-gas mittahs. Muhsu draudsê jau pawassarâ 2 leelas mahjas nobehgufchas un schinni rud-deni atkal 2 zittas. — Paschâ Birschumuischâ niêna lohpu fehrge (Rinderpest) tappe eewesta no Leischu semmes ar nopirkteem wehrscheem; 60 wehrfchi un wiss gannams pulks no 200 gabbaleem irr nosprahgufchi. Zaur leelu far-gaschanu fchi breefmiga fehrge, paldees Dee-wam! wehl irr nogreesta no kaimina lohpeem. Arri Zehkabstattâ dauds lohpi irr sprahgu-fchi. — Muhsu rudsu lauki irr labbi eefschlufchees. Rudsi scho gadd gan swarrigi, bet lohki knappi no ribjahm rohnahs, bet wassaraji ittin labbi irr isdewufchees, arri kartuppeles, fur pawassarâ ne peetruhke fehklas, papilnam usauge, tapatt arri grikki. Mehs tadeht zer-rejam ar Deewa palihgu un swehtibu pee prah-tigas dsihwofchanas scho gadd pahrtikt ar maissi un lohpu barribu. Kâ dsird, Kursemme ne kahdi appini scho gadd ne effoht, pee mums winni labbi irr augufchi. L.

Saunas sinnas.

Uhdeni nahwi irr redsejuschi:

19tâ Mei d. Grentsches Mas-Riktu faim-neeks Krisch Eichenbergis (Zukumes aprinki)

dihki masgadamees un gribbedams us ohtru pussi pahrpeldeht, noslihziis. Laudis gan ar sirgu, gan ar plohistu tudal pallakstrehjuschi, bet ne warrejuschi winnu glabht. Wihrs 35 gaddus wezs bijis. Mahzees: Zew ne buhs Deewu tawu Kungu kahrদিনাht, (lassi Matteüs 4, 10.) tas irr: ne dohdees aplam jeb tihschi nahwes breefmâs.

Diwi jaunpeedsimmuschi behrni noslihzinati irr atrasti; weens Dhsolmuischas (Eckendorf) dihki (besdeewiga mahte sawam behrnam kulliti us galwu uswillkusi un tâ slihzinajufe!); ohtrs behrens Jaun-Luzes Efferes uppê atrasts. Abbi behrni jaw stipri sapuüschi bijufchi. Tahs grehzigas mahtes wehl naw sinnams — bet ko tas tahm lihds! Tas Kungs, kas fleppenibâ reds, sawâ laikâ to gan gaismâ weddihs, un wisseem redsoht maksahs, kas tumfiba ap-flehpts. So 1 Mohses gr. 4, 10. fakka tas Kungs: „tawa brahla affinu bals us manni „brehz no semmes.

31mâ August d. weens ffrihweris Koslowsky Selgawas leeluppê noslihzinajees.

25tâ April d. Wihtenpeltes (pee Zukumes) meschafargs Willis pats pakahrees! Sakka, effoht par dauds nostummis bijis par ohtru feewu, ko Deews zaur nahwi winnam at-nehmis!

11tâ September d. weens ffrihweris Kul-digâ, wahrdâ Freindorf, pakahrees. — Zee ne gribbejuschi zeest tahs behdas un gruhtibas, ko Deewa tehwa rohla teem par nessamo nastu un krustu schinni muhschâ uslizzis, lai tee ar affarahm tadeht fehj, ka tee tur ar muhschigu preeku warroht dabhuht plaut! Eij us Gol-gatu un mahzees no tawa Pestitaja luhgtees: „Kungs ne mans, bet taws prahts lai noteek!“

5tâ Juhni d. Degahles (Duffumes apr.) Zulu Otta kalps Mikkelis Jannsohn ar zitteem mahjineekem us meschu brauzoht frohgâ par dauds eedsehrees. Sirgâ no zella nogreesees un schis us mutti kahdâ masâ uhdentina (walkâ, pelki) eekrittis, turpat noslibzis!

12tâ September d. Kruffas muifchas (Bruffen Baustas apr.) nowadda preekschneeks Zahnis Skuijneeks no Selgawas ar zitteem us mahjahm braukdams, pee Salgalles plohta nosuddis. Kamehr tee zitti pahrzehlufshees schis, kas jaw stipri eedsehrees bijis, pakkat palizzis un pehz tumfiba un reibumâ uppe eebrauzis un noslibzis. 4tâ deenâ uppe winnu atradduschi!!

23schâ September d. tas muhrneeks Grewin pee Auresmuifchas (pee Selgawas) grahwi noslibzis. Peedsehrees pa zettu eedams tik ilgi straipalajis, kamehr grahwi eekrittis un tur palizzis!!

26tâ September d. Preekules Affihtes (Aisputtes apr.) Wiggetu kalps Ehrmanns Peege no Leepajas pahrbraukdams par dauds bij eedsehrees. Sirgâ no zella nogreesees un garr uppes augstu krasu walkarâ eedams, uppe eekrittis ar ratteem un brauzeju. Ratti wihram uskrittuschi wirsû un winsch noslibzis, jeb-schu uhdens uppe ne pehdu dsilfch bijis. Sirgâ no silksnehm (kommuta, rihkeem) noschnaugts arri pagallam.

16tâ Juhli d. Dhsolmuifchas (Eckendorf pee Duffumes) muhrneeka Steinberga seewa labbi eedsehrusees un garr upmallas straipalajuse, kamehr eekrittuse un noslibkuse! Wai par to pohstu dserschanu! Zeek zaur to aiseet pohstâ pee meefas un pee dwehseles!!

3schâ Oktober d. 3½ werstes no Selgawas pee pascha Mihgas bruggeta leelzella grahwi irr atrasts weens 35 gaddu wezz seewischkis nomirris un lihds krekklam isgehrbis! Waigâ tai affinaina rehtha bijuse. Dakteri tizz, ka ne essoht nosista, bet arri ne sinn, kâ mirruse kâ ne un ne weens scho seewischku arri ne pasihst.

R. S - 3.

• Gezelschanas- un pahrklausifchanas-deena tahs Kursemmes landschaptes ffohlas Irlawâ, tanni 31mâ August mehnescha deenâ 1850.

Ilgaddus irr Irlawas ffohlâ pahrklausifchana, kur tee jaunelli, kas par ffohlmeistereem mahzami, ka arri tee landschaptes pagastu-behrni tohp tais mahzibas, ko tanni gaddâ mahzijaschees, pahrbauditi. — Pirmôs gaddôs mehdsê ta pahrklausifchanas-deena tanni 30tâ August noturretu, kurrâ deenâ schee fwehtki arri labbaki fwinneht kritte; jo ta 30ta August mehnescha deena taf Kursemmes Latweetim irr weena augsta un fwehta deena, kurrâ winnam Deewam un Keisaram pateizibas-uppuri janefs, ka preeksch 32 gaddeem tanni laikâ augsts un mihtohts Kungs un Keisars Aleksanders Kursemmes laudim brihwestibu dahwinaja; bet — kad nu tai 30tâ August deenâ arridsan wiffas basnizâs Deewa-kalposchana teek turreta, un teem zeenigeem mahzitajeem nu ne bija wallas us Irlawas ffohlu tai pahrklausifchanas-deenâ, kurrâ winni labpraht leels pulks, daschureif 10 lihds 13 pulzejahs, atnahkt, tad nu schi pahrklausifchanas-deena weenu deenu sebbaku tikke pazelta, prohti us to 31mo August m. deenu, un tohp taggad ilgaddus tai deenâ nu ta pahrklausifchana noturreta. Tai deenâ tur itt jauka redseschana un dsirdeschana; tadeht ne nemseet, miikli lassitaji, par taunu, ka jums nu bischliht no tahs ffohlas un wianas mahzibahm arri ko pastahstischi; tik jaw ir juhs — ja buhseet ihsts Latweetis — preezafitees, ka ar muhsu Latweeschu tautas apgaismoschana zaur Waldneeku mihtligu ghadaschana un Deewa schehligu paligu us preekschu eet, kad nu gan arri lehnem, ne kaisch neeka; taf eet!!

Kamehr schi Irlawas ffohla irr zelta, irr scho gadd 10 gaddi; tadeht nu redsesim, kad es papreeksch ihfi jums to pahrklausifchanu scho gadd buhschu ussimejis, woi tad jaw

buhß eefch teem 10 gaddeem labbakt ar ftohl-las-buhßchanahm tizzis.

Das laifs tanni deenâ bija jauks. Silta faulite, kas labbu laiku preefch tam bija leetus-mahlonâs eetinnufees, tad itt mihligi atspihdeja, gribbedama usfaukt: „Nahzeet zee-nigee kungi, mahzitaji, ftohlmeisteri un zitti apfahrteji laudis; schodeen mums preeka-deena! Wehs Irlawas ftohllas pahrklaufifchanaß-un winnaß eezelfchanaß-deenu fwinnam!“

Bija jaw pulkstens 9, tad jaw daschadi weefi ftohllas-nammâ pulzejahß, un ftohlneeki farwas swehtku-drehbes uswilkufchi, un farwu leelo ftohllas-istabu ar fluijahm un daschdahm paschu audsetahm pulkchm ispuschkojufchi, wiffi kâ bruhtes mihligâ waigâ fmaidiht fmaidi ja un farwus prezzeneekus gaidija. Jarw bija drihs pufßdeenas laifs, kad ftohllas-pulkstens noßkannaja, kas ftohlneekus, weefus un ftohlmeisterus wiffus us fapulzefchanoßß ftohllas-istabâ aizinaja. Kad jaw pulksteninfch bija gaischi noßkannejis, tad wiffas durwes atweh-rahß, un leela istaba ar daschadeem weefem, gan augsteem un semmeem pildijahß, tik labbi no wihrifchku kâ no feerwifchku lahrtas. Kad nu weefi jaw wiffi kohpâ bija, tad eefahzahß pahrklaufifchana ar dseefmu, kas pilnâß balsis, ar ehrgelehm waddita, lohßchi noßkannaja. Kad dseefma bija beigta, tad leelais ftohlmeisters Sadowfky kungs mahzibas-krehflâ (Katheder) uslahpis, Deewam pateizibas-luhg-fchanu preefchâ neffe par schihß ftohllas 10 gad-du schehligu usturrefchanu, palihdsibu un swehtibu, un — tad isstahstija, kâ ar to ftohllu eefch scheem 10 gaddeem eefch mahzibahm gahjis, zil ftohlneeku tē bijufchi, zil wehl mahzibâ un zil jaw ammatâ: Ur teem 31 jaunefkeem, kas taggad wehl mahzibâ, irr pawif-fam 105 jaunefki tais 10 gaddos, kamehr ta ftohlla eezelta, par ftohlmeistereem mahziti. No teem 74 jaw isgahjuscheem jaunefkeem irr 51 par ftohlmeistereem eefch weetahm, no kurreem ir zitti ehrgeleneeka un dseedataja am-matus wehl turklah turr. 7 irr ftrihwera ammatu usnehmufchi, weens par musika ftohl-

meisteru Irlawâ, un weens par ftohlmeisteru eefch kunga-namma tappis. Pahris effohf wehl bes weetahm, un no 7, kas tabkâ Lugsch-semmē aigahjuschi, ne effohf ne lahdas flaidras sinnaß, kas tee effohf. — Das nu bija masa isteifchana par teem ftohlneekem; eefim nu atkal tabtaki. Pehz noturretas runnas tappe ta pahrklaufifchana eefch tizzibas-mahzibahm, Kursemmes semmes-apraktifchanaßm, Kursemmes stahsteem un eefch rehkinaschanaß preefchâ nemta papreefch pee teem par ftohlmeistereem mahzameem, un tad pee teem pagastu-behrneem. Kad nu tas bija wifß padar-rihtß, tad jaunefku-pulkß 4 balsi meldinas kâ ir daschadas dseefminas jauki nodseedaja, kâ firdß lehktin lehze. — Ja kas grib ihstu flaidru un jauku 4 balsu-dseedafchanu dsirdeht, tas lai eet Irlawas-ftohlâ to klaufitees. Zil es Kursemmi pasihstu, tad ne efmu jaukaku dseeda-fchanu Kursemmes ftohlâß fadsirdejis. — Pehz dseedafchanaß uslahpe atkal weens no teem ftohlmeistereem, Refewfky wahrâ, us mahzibas-krehflu un turreja jauku lihdsibu par teem wahrdeem runnadams: „Kas ne eet us preef-schu, tas eet atpakkat“ — tannis rahdidams, kâ ir ar ftohllas-buhßchanu eefch scheem beidsameem gadda-desmitneekem mannoht us preef-schu gahjis, un kâ Kursemmē taggad daudf zittadi jaw isstatahs, kâ preefch 30 gaddeem bija, un — pehdigi wehl klahf to wehleschanu peelikke, kâ jauki tas arri buhtu, un pee is-plahfifchanaß tahß gudribas Kursemmē daudf tahm ftohlahm palihdsetu, kad katrai draudfei farws grahmatu-krahjums buhtu, fur laudis warretu wiffadas jaukas un Patweetim derri-gas grahmatas waktas brihschods par welti jeb prett masa maksu dabubht lassihf.

(Turplikam beigums.)

Teefas fluddinaschanaß.

Us pawehleschanu tahß Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaloinerka wiffas Kreewu walfßß 2c. 2c. 2c., tohp no Wentespils aprinka teefas, — us luhg-fchanu ta kalleja Johann Jakobsohn, winna gaspaschas Elisabet Jakobsohn, dsimmuschas Reinhold, un tahß atraitnes Dorothea Aschenewitß, dsimmuschas Schwabe,

beidsamahs abbas ar peestahwi jeb affistenzi, kurri zaur testamenti no 29ta August 1850 par weenigeem mantineekeem ta taggab nomirruscha Wentespils birgera un kalleja meistersa Benjamin Weidemann ezelti, — wiffi un ikfatri raddi, parradu deweji un mantineecki ta peeminnetta nelaiika zaur scho usaizinati un faukti, ar sawahm mantoschanas jeb zittahm praffischanahm, lai buhtu kahdas buhdamas, pee tahs atstahstas mantas ta peeminnetta Benjamin Weidemann, woi paschi, jeb zaur weetneekeem, kur tahdi wehleti, ar affistenteem jeb pehrmindereem, diwu mehneschu starpâ no appafschrakstias denas, un wifswehlak

taî 5tâ Janwar ta gaidama 1851ma gadda preeksch pufsdeenas pee tahs peeminnetas aprinka teefas peeteiktees, sawas praffischanas usdoht un peerahdiht, un ihpaschi teem mantineekeem peekohdinahts, ar tahm wajjadfigahm peerahdischanahm, ka winni tam nelaiikim irr radda, pee laika schein peeteiktees, ja winni zittadi ne gribb wolti staigahnt un pehz tahs Wifsaugsti apstiprinatas Kursemmes semneeku liffumu grahamatas § 377 punktës 4 ne gribb isflehgti tapt; ar to pamahzifchanu, ka wiffus tohs, kas libds tam weenigam un isflehgschanas terminam ne buhs peeteikuschees, wehlah wairs ne klausihis, teem isflehgteem muhschigu fluffuzeeschanu usliks, tohs augschâ peeminnetus luhdjesus teefa ka weenigus mantineeckus apstiprinahs, un wifschinni leeta ta notiks, ka liffumi spreesch. To buhs wehrâ liff! Rakstihst ar Wentespils aprinka teefas appafschrakstu un seegeli tai 4tâ Nowember 1850.

(L. S.) Meera sohgis Wolski.
(Nr. 576.) D. Michelson, sekretchrs.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis zc. zc. zc., tohp no Slehkas pagasta teefas, pehz schihis deenas spreeduma, wiffi mantineecki tahs, Slehkas Ruhmeeneeku mahjâs nomirruschas, pee Postendes pagasta peederrigas atraitnes Soplihses Grünwald zaur scho usaizinati un faukti, ar sawahm praffischanahm, kas us mantoschanu dibbinajohs, jeb ar zittahm mellefchanahm, lai buhtu kahdas buhdamas, pee tahs atstahstas mantas tahs peeminnetas Soplihses Grünwald, woi paschi, jeb zaur weetneekeem, kur tahdi wehleti, jeb ar affistenteem un pehrmindereem diwu mehneschu starpâ no appafschrakstias denas, un wifswehlak

taî 4tâ Janwar 1851

preeksch pufsdeenas pee schihis teefas peeteiktees un sawas praffischanas usdoht, bet itt ihpaschi teem manti-

neekeem peekohdinahts, pee laika ar tahm wajjadfigahm peerahdischanahm, ka winni tai nelaiikei radda, schein peeteiktees, ja winni ne gribb wolti staigahnt un pehz Kursemmes semneeku liffumu grahamatas 337 § 4 punktës ne gribb tapt atraiditi, ar to pamahzifchanu, ka wiffus, kas ar sawahm praffischanahm, mantoschanahm jeb zittahm mellefchanahm pee tahs atstahstas mantas tahs peeminnetas Soplihses Grünwald libds tam peeminnetam terminam ne buhs peeteikuschees, pehz schi termina wairs ne klausihis, bet winneem muhschigu fluffuzeeschanu usliks. To buhs wehrâ liff! Rakstihst Slehkas pagasta teefa, tai 28tâ Oktober 1850.

+++ Jurris Besche, pagasta wezzakajs. 2
F. Günther, pagasta teefas srihweris.

No Krohna Wahrbalas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas pee tahs atstahstas mantas ta nomirruscha Wahrbalas Griffifschu fainneeka Zahna Kaisal, zaur scho usaizinati, diwu mehneschu starpâ, un wifswehlak libds 1mo Janwar 1851 ar sawahm praffischanahm un flaidrahm peerahdischanahm pee schihis pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausihis. Krohna Wahrbalas pagasta teefa, tai 1wâ Nowember 1850.

(L. S.) M. Semmih, teefas wezzakajs.
(Nr. 714.) Teefas srihweris H. Antonius.

Baldohnes Krohna pagasta teefa zaur scho usaizina wiffus, kas gribb usnemtees diwi laiwas taifih, kas Baldohnes Krohna meschafungam irr wajjadfigas pee plohsta malkas laifchanas, pee schihis pagasta teefas peeteiktees, un irr preeksch tam pirmo terminu us 1mo Dezember un ohtru terminu us 8tu Dezember f. g. no liffuse, kur katriis, kam patih schihis laiwas flappeht, sawas praffischanas schein warr usdoht. Baldohne, tai 3schâ Nowember 1850.

(L. S.) Pagasta wezzakajs J. Sandt.
(Nr. 589.) Teefas srihweris W. Helms.

Zitta fluddinafchana.

Diwi waggares, weens neprezzehts un ohtrs aprezzehts, kas arri mahf rakstihnt un labbas leezibas grahamatas warr usrahdiht, warr par Zahneem 1851 Sarlanâ muifschâ pee Wentespils weetas dabhuht, un tadeht lai pee laika pee arrentes funga peeteizahs. 3